

ANNEX 10

Reunió restaurativa final

Introducció

S'ha de tenir en compte que l'èxit de la reunió depèn en gran mesura de la qualitat de la fase de preparació prèvia a la reunió. La reunió té la finalitat de tancar el cas de forma restaurativa i reparadora.

Aquest tipus d'actuació s'emmarca en el tractament restauratiu i no punitiu per a la resolució de conflictes. Les trobades prèvies a la reunió han de ser de molta qualitat. És necessari que la persona facilitadora de la reunió estigui preparada i formada en la matèria. La reunió s'ha de fer en un lloc tranquil i adequat per a l'ocasió. Les cadires han d'estar disposades en forma de cercle i, si és possible, amb un cartell o una etiqueta per indicar on s'han d'asseure les persones participants. És important que la persona que ha patit s'assegui al costat d'una persona facilitadora i amb el suport d'alguna persona propera. A l'altra costat de la persona facilitadora s'hi pot asseure l'alumne que molesta que també ha de tenir suport de persones properes. La preparació d'aquests detalls facilita la dinàmica de la trobada.

Rol de la persona facilitadora

La persona facilitadora necessita temps per reunir-se amb totes les persones afectades i tenir una visió de la situació actual: les postures, els sentiments i si les necessitats i expectatives estan més o menys cobertes. La seva actitud no pot ser de «col·lega», ni de jutge; ha de ser neutral i empàtica. Ha de tractar la situació de manera objectiva. Des del primer moment ha de generar confiança, construir esperança i donar serenitat a cadascuna de les persones participants. També ha de contribuir a les relacions positives del grup; és a dir, ha de crear un diàleg basat en la filosofia de les pràctiques restauratives. Així, ha de ser respectuosa (diferenciar els fets de la persona), *justa* (amb compromís, amb explicacions i claredat d'expectatives) i restaurativa cap a la reparació del mal i la construcció de relacions.

Primera fase: prerreunió

El referent s'ha de reunir individualment primer amb la persona afectada i, després, amb l'alumne o alumna que ha participat en l'acció. Hi ha una sèrie de possibles preguntes que es poden fer a la revisió amb l'alumne o l'alumna víctima: Com ha anat aquesta darrera setmana amb ...? Què podem fer? Tens/teniu alguna idea? Què et pareixeria fer una reunió amb aquest alumne o alumna, sent-hi jo present?

S'ha d'informar del procés de la reunió restaurativa a totes les persones implicades:

1. Què és una reunió restaurativa.
2. Descripció del procés i la dinàmica de la reunió.
3. Qui ha de parlar primer i quin tipus de preguntes es faran.
4. Qui hi assistirà? S'ha de demanar si necessiten dur una persona de suport.
5. Quin és el rol i la postura del facilitador.
6. Consentiment.
7. On i quan tindrà lloc la reunió.

És molt important que la participació de l'alumnat sigui voluntària perquè la reunió es desenvolupi amb èxit; és a dir, no els podem forçar a prendre-hi part. La persona facilitadora proporciona un espai per fer un tancament positiu del conflicte. Participar-hi o no i com ho faran —amb persones de suport o no— és decisió del propi alumne/a, així com valorar si la reunió restaurativa satisfarà les seves necessitats. Si algun alumne o alumna es nega a participar-hi, per la raó que sigui, la persona facilitadora ha de valorar el fet de seguir endavant amb la reunió. En el cas que hi hagi un grup incomplet d'alumnes, és imprescindible la participació de la persona afectada i, com a mínim, un dels agents implicats.

Segona fase: reunió

- La reunió ha de ser respectuosa i justa en tot moment.
- S'ha de centrar en el fet i no en la persona i a restaurar o construir la relació.
- Ha d'ajudar a desenvolupar l'empatia i crear l'oportunitat que els agents implicats es responsabilitzin dels seus actes i reparar el mal causat (S'han complert els acords?).
- Ha de promoure el canvi de comportament positiu i ajudar a construir relacions més fortes (Què he après?).
- Ha de ser un aprenentatge que ens ajudi a créixer com a persones. (Si tornàs a passar algun fet semblant, com actuaries?)

És important consultar la proposta de guió de la persona facilitadora, en què hi ha la descripció del desenvolupament de la reunió amb preguntes concretes. És important adaptar el guió al cas concret d'assetjament. Durant la reunió es pot tenir el guió davant.

Guió de la persona facilitadora (agressor/a = A, víctima = V)

1. Benvinguda i introducció

- Hola, com sabeu, el meu nom és ... i facilitaré aquesta reunió (*presentau les persones participants, si és necessari*). Gràcies a tots i a totes per la vostra assistència. He parlat amb vosaltres individualment sobre l'incident (*descriuiu breument el que ha passat, indicau el període, el lloc i la infracció, sense donar més detalls. Ha de ser informació molt objectiva, amb dades que es puguin observar i on totes les persones que hi participen puguin estar d'acord*).
- Sé que aquesta reunió és difícil per a vosaltres, però la vostra presència ens ajudarà a tractar l'assumpte que ens ha reunit. Aquesta és una oportunitat perquè prengueu part en la reparació del dany que s'ha produït.
- (*nom d'A*) ha admès la seva part. No som aquí per castigar, ni per decidir si una persona és bona o dolenta. Durant aquesta reunió us convidaré a parlar de com vosaltres i altres persones us heu vist afectades pel que ha succeït. Això ens ajudarà a entendre el que es necessita perquè les coses quedin bé. M'he explicat amb claredat?
- Supòs que vosaltres sou aquí voluntàriament. És així? Participau de forma voluntària? (*demanau-ho a totes les persones participants*).

2. Començau amb A (si A són més d'una persona, una rere l'altra. A partir del segon A podem ometre la descripció dels fets i simplement demanar si hi volen afegir alguna cosa més. A continuació s'han de fer la resta de preguntes.

- M'agradaria començar amb en/na (*nom de A*). Pots dir-nos què ha passat i quina ha estat la teva part en l'assetjament? En aquells moments, en què pensaves? Què has pensat des del moment que vàrem començar a parlar del tema? De quina manera (*nom de V*) i d'altres persones s'han vist afectades pel que heu fet?

3. Convidau V (I), la seva família o persones de suport (II) i la família d'A o persones de suport (III) a parlar

- (Nom de V), què pensares quan t'adonares del que (nom de A) feia? Com / de quina manera t'ha afectat aquest fet? Què ha estat el més difícil per a tu? S'han complit els acords?

4. Tornau a A

- Acabes d'escoltar com (nom de V) i d'altres persones s'han vist afectades pel que vàreu fer. Hi ha alguna cosa que vulguis dir en aquests moments? Has complit els acords?

5. Tornau a V

- (Nom de V), què creus que ha de succeir perquè les coses quedin bé i et sentis millor?

6. Tornau a A

- (Nom de A), què penses sobre el que (nom de V) ha suggerit? Què creus que necessites fer ara?

7. Tornau a V

- Hi ha res més que pensis que podria ajudar que les coses quedin bé?

8. Tornau a A

- Què heu après d'aquesta reunió?

9. Tornau a V

- Què has après d'aquesta reunió?

10. Invitació final a parlar

- Abans d'acabar aquesta reunió, hi ha algú que vulgui afegir o compartir alguna cosa més?

11. Tancament de la reunió

Gràcies a tothom per participar en aquesta reunió. Espero que ens serveixi a tots i a totes per aprendre com hem de tractar situacions conflictives d'una manera restaurativa i per no repetir fets com aquests.

Adaptació del guió facilitat per Jean Schmitz i Terry O'Connell en el Curs de pràctiques restauratives organitzat per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de les Illes Balears l'octubre de 2017.